

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ЗОХИЦУУЛАЛТЫН БОДЛОГО

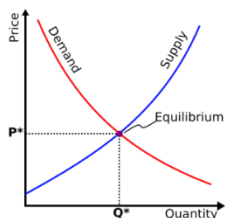

*ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ЗОХИЦУУЛАХ ХОРООНЫ
ЭРЧИМ ХҮЧ ХЭМНЭЛТИЙН ГАЗРЫН ДАРГА*

Ц.АТАРЖАРГАЛ

ЭРДЭНЭТ ХОТ

2022.04.27

- 1 | **ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ САЛБАРЫН ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН**
- 2 | **ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ЗОХИЦУУЛАЛТ, ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ХАНГАМЖ, ТҮҮНИЙ НАЙДВАРТАЙ БАЙДАЛ,**
- 3 | **САЛБАРЫН ТАРИФЫН ЗОХИЦУУЛАЛТ, САНХҮҮ, ЭДИЙН ЗАСАГ, ҮР АШГИЙН БАЙДАЛ**
- 4 | **ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ХЭМНЭЛТИЙН БОДЛОГО, ХЭРЭГЖИЛТ**
- 5 | **ДҮГНЭЛТ**

ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ХУУЛЬ ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

Сэргээгдэх эрчим хүчний тухай хууль

Шинээр батлагдав.

2001

Эрчим хүчний тухай хууль

Шинээр батлагдав.

2007

Эрчим хүчний тухай хууль (нэмэлт, өөрчлөлт)

- Зохицуулагчдын зөвлөлд хэрэглэгчдийн төлөөллийг буюу Худалдаа, аж үйлдвэрийн танхим, Хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах нийгэмлэгийн саналаар 2 зохицуулагчийг томилдог болсон.
- Эрчим хүчний зохицуулах хороо нь зохицуулалтын үйлчилгээний хөлс болон төсвөө өөрсдөө баталдаг тогтолцоонд шилжсэн.
- Аймаг, нийслэлийн зохицуулах зөвлөлүүд орон тооны 1 гишүүнтэй болсон.
- Түлшний үнийг хянах болсон.

2011

Эрчим хүчний тухай хууль (нэмэлт, өөрчлөлт)

- Дэмжих тариф
- Бие даасан үйлдвэрлэгчтэй худалдах худалдан авах гэрээ байгуулах, уг үйлдвэрлэгчийн гэрээний гарааны үнийг батлах.
- Хийн хангамжийг зохицуулах.

Эрчим хүч хэмнэлтийн тухай хууль

Шинээр батлагдав.

2015

Сэргээгдэх эрчим хүчний тухай хууль (нэмэлт, өөрчлөлт)

- “дэмжих тариф” гэж сэргээгдэх эрчим хүчийг дэмжих зорилгоор эрчим хүчний үнэд шингээсэн тарифыг”,
- “хэрэглэгчийн худалдан авах дэмжих тарифын хэмжээг тогтоох”,
- “Энэ хуулийн 11.1-д заасан үүсгүүрээр үйлдвэрлэсэн цахилгаан эрчим хүчний үнийн зөрүүг **дэмжих тарифаар** нөхөн олгоно” гэж тус тус заасан.

2015

Сэргээгдэх эрчим хүчний тухай хууль (нэмэлт, өөрчлөлт)

- Төслийг өрсөлдөөнт үнэ хаялцуулах зарчмаар Эрчим хүчний яамнаас сонгон шалгаруулдаг тогтолцоонд шилжүүлсэн.
- Нар, салхины эрчим хүчний тарифын дээд хязгаарыг тогтоож өгсөн.
- Айл өрх, албан байгууллагууд өөрийн хэрэглээнээс илүү гарсан цахилгааны түгээх сүлжээнд худалдах боломжийг бий болгосон.

2019

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН БОЛОН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ЭЗЭМШИГЧДИЙН ТОО

№	Тусгай зөвшөөрлийн төрөл	2001 он		2006 он		2011 он		2016 он		2021 он		2022 он		
		Тусгай зөвшөөрлийн тоо	Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдийн тоо	Тусгай зөвшөөрлийн тоо	Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдийн тоо	Тусгай зөвшөөрлийн тоо	Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдийн тоо	Тусгай зөвшөөрлийн тоо	Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдийн тоо	Тусгай зөвшөөрлийн тоо	Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдийн тоо	Тусгай зөвшөөрлийн тоо	Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдийн тоо	
1	Цахилгаан үйлдвэрлэх	Уламжлалт эх үүсгүүр	7	7	7	7	7	7	8	8	11	9	11	9
		Сэргээгдэх эх үүсгүүр					6	6	5	5	13	13	13	13
	Дүн	7	7	7	7	13	13	13	13	23	21	24	22	
2	Дулаан үйлдвэрлэх	8	1	10	3	10	3	22	14	27	20	28	21	
3	Цахилгаан дамжуулах	2	2	2	2	2	2	3	2	3	2	3	2	
4	Цахилгаан түгээх, хангах	25	9	34	13	39	16	54	20	64	26	65	26	
5	Дулаан түгээх, хангах	16	3	65	25	77	29	65	14	191	73	193	73	
6	Диспетчерийн зохицуулалт	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
7	Цахилгаан импортлох, экспортлох	3	0	11	6	16	8	13	3	9	1	9	1	
8	Эрчим хүчний барилга байгууламж барих	Уламжлалт эх үүсгүүр			3	2	7	5	22	18	16	13	18	15
		Сэргээгдэх эх үүсгүүр			1	1	6	6	23	23	25	23	24	22
	Шугам сүлжээ, дэд станц					1		2	0	4	1	3		
	Дулааны станц					1		8	5	2	2	2	2	
	Дүн	-	-	4	3	15	11	55	46	47	39	47	39	
Дүн		62	23	134	60	173	83	226	113	365	183	370	185	

2001 онд:

Төрийн болон орон нутгийн
өмчит хуулийн этгээд **23**
Хувийн өмчит хуулийн этгээд
Нийт **23**

2021 онд:

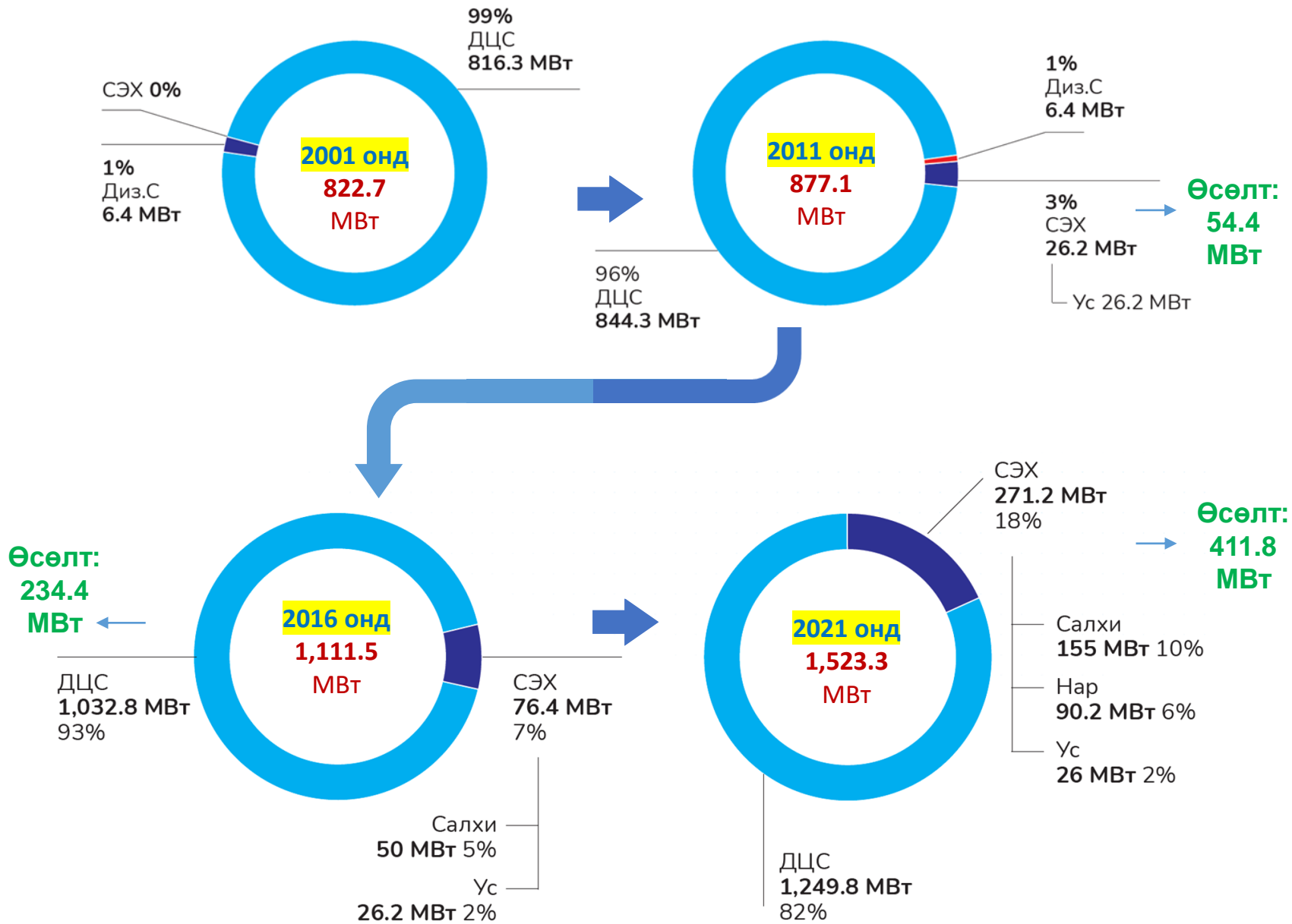
Төрийн болон орон нутгийн
өмчит хуулийн этгээд **44**
Хувийн өмчит хуулийн этгээд **139**
Нийт **183**

Өсөлт

21
139
160

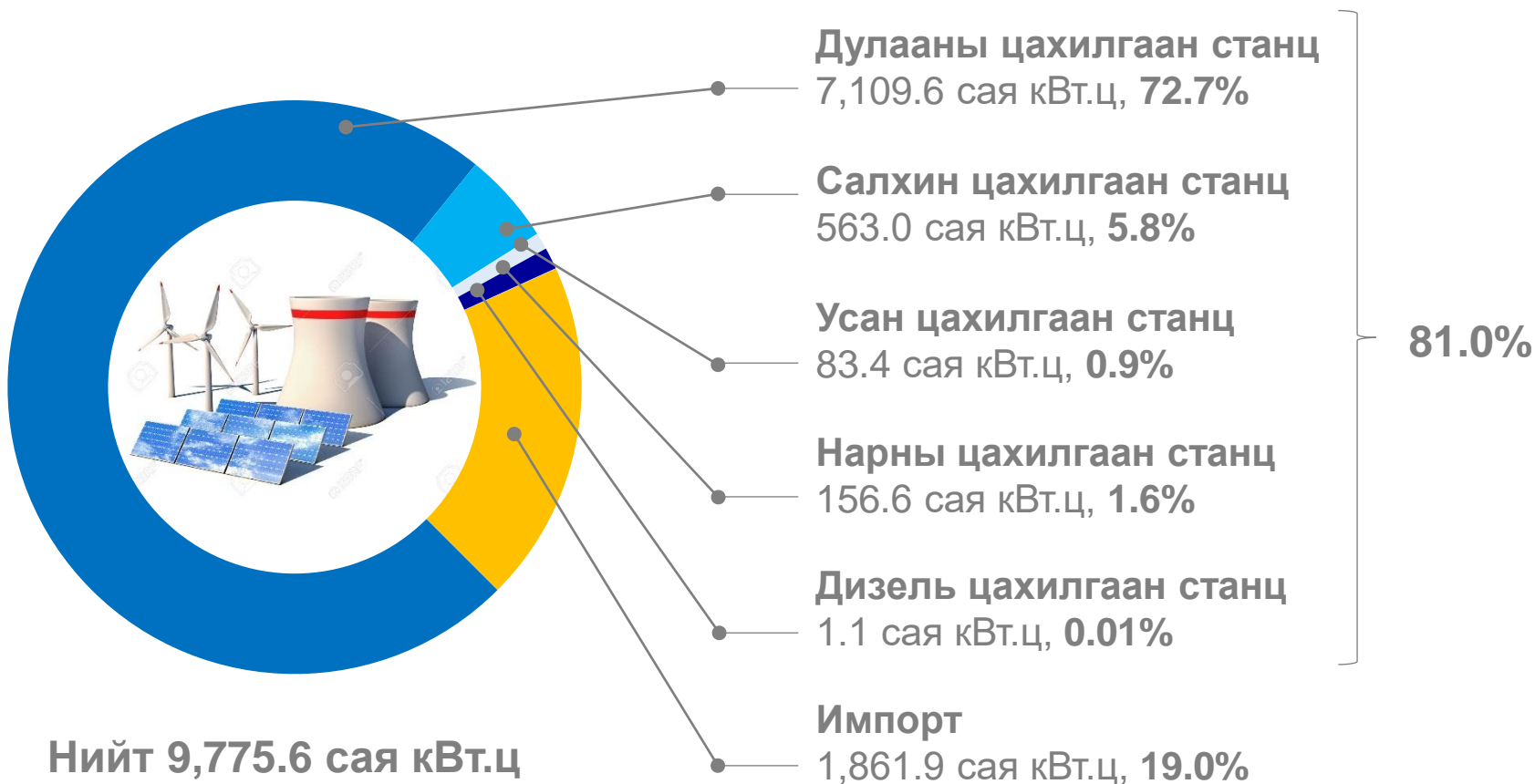

ЭХ ҮҮСВЭРИЙН СУУРИЛАГДСАН ХҮЧИН ЧАДАЛ

ЦАХИЛГААН ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ НИЙТ ХЭРЭГЛЭЭ БОЛОН ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ СУУРИЛАГДСАН ХҮЧИН ЧАДАЛ

ЦЭХ-ний суурилагдсан хүчин чадал
1,548.8 МВт

ДЭХ-ний суурилагдсан хүчин чадал
6,275.9 МВт

ДЦС: 1,269.0 МВт, **81.9%**
СЭХ: 271.2 МВт, **17.5%**
Дизель ЦС: 8.6 МВт, **0.6%**

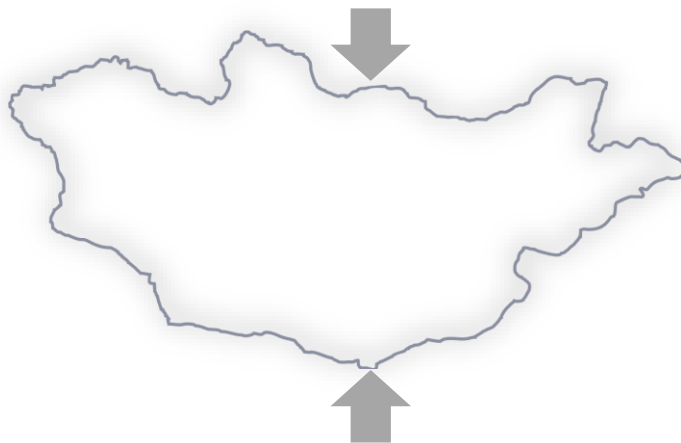
ДЦС: 3,622.2 МВт, **57.7%**
АДС: 348.8 МВт, **5.6%**
Аймгийн ДС: 2,304.9 МВт, **36.7%**

ИМПОРТООР ХУДАЛДАЖ АВСАН ЦАХИЛГААН ЭРЧИМ ХҮЧ

ОХУ-аас худалдаж авсан ЦЭХ сая кВт.ц

Үзүүлэлт	ТБНС	ББЭХС	Бусад	Нийт	
2019 он	250.8	120.7	0.8	372.4	
2020 он	187.0	124.4	0.8	312.2	
2021 он	333.7	153.1	0.1	486.9	
Өөрч.	Биет	146.7	28.7	-0.7	174.7
/өм.оноос/	Хувь	78.5%	23.1%	-91.4%	55.9%

БНХАУ-аас худалдаж авсан ЦЭХ сая кВт.ц

Үзүүлэлт	Оюу-толгой	ББЭХС	Бусад	Нийт	
2019 он	1,312.3	7.0	24.2	1,343.5	
2020 он	1,361.4	7.6	24.4	1,393.4	
2021 он	1,339.5	9.2	26.3	1,375.0	
Өөрч.	Биет	-21.9	1.6	1.9	-18.4
/өм.оноос/	Хувь	-1.6%	21.6%	8.0%	-1.3%

➔ **26 хувь**

Үзүүлэлт	Нийт	
2019 он	1,715.9	
2020 он	1,705.6	
2021 он	1,861.9	
Өөрчлөлт	Биет	156.3
	Хувь	9.2%

➔ **74 хувь**

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ НҮҮРСНИЙ ОЛБОРЛОЛТ, ХЭРЭГЛЭЭ

ДЦС-ууд	Нүүрсний хэрэглээ, мян.тн			
	2019 он	2020 он	2021 он	Эзлэх хувь
ДЦС-2 ТӨХК	254.1	227.4	241.0	3.0%
ДЦС-3 ТӨХК	1,305.4	1,340.6	1,412.5	17.4%
ДЦС-4 ТӨХК	3,495.5	3,583.1	3,863.0	47.7%
ДДЦС ТӨХК	433.5	436.6	435.6	5.4%
ЭДЦС ТӨХК	290.1	256.6	361.0	4.5%
ЭҮДЦС	375.7	346.7	390.9	4.8%
АДС ТӨХК	229.8	250.2	251.7	3.1%
ДБЭХС ТӨХК	531.4	527.4	569.8	7.0%
ДЗДЦС ТӨХК	34.8	66.3	52.6	0.6%
БНДС ТӨХК	61.4	64.8	64.1	0.8%
НДС ТӨХК	43.1	36.7	39.1	0.5%
ОНТЗЭ-чид	396.5	398.5	418.9	5.2%
Нийт	7,451.4	7,534.9	8,100.1	

Цахилгаан, дулааны эх үүсвэрүүд **8.1** сая тонн нүүрс хэрэглэсэн байна.

ДУЛААНЫ ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ

мян.Гкал

№	ТЗЭ	ДЭХ үйлдвэрлэл			Өөрчлөлт	
		2019 он	2020 он	2021 он	Биет	Хувь
1	ДЦС-2	243.4	245.0	246.9	1.9	0.8%
2	ДЦС-3	2,252.3	2,406.2	2,503.5	97.2	4.0%
3	ДЦС-4	3,905.8	4,029.5	4,172.1	142.6	3.5%
4	ДДЦС	557.2	582.7	592.7	9.9	1.7%
5	ЭДЦС	604.4	620.3	657.8	37.5	6.0%
6	АДС	729.4	761.9	739.5	(22.5)	-3.0%
7	Эрдэнэт үйлдвэр ДЦС	461.6	454.4	464.6	10.2	2.2%
Томоохон төвлөрсөн хотууд		8,754.1	9,100.1	9,377.0	276.9	3.0%
1	ДБЭХС	332.8	348.8	359.3	10.6	3.0%
2	ДэдЦС	50.9	69.4	77.7	8.3	12.0%
3	БНДС	154.8	164.4	164.1	(0.3)	-0.2%
4	НДС	96.3	94.9	97.4	2.5	2.7%
5	Бусад аймаг	922.0	927.5	1,016.6	89.1	9.6%
6	АНЗЗ	1,613.6	3,184.8	3,951.8	767.0	24.1%
Бусад бүс		3,170.5	4,789.8	5,667.0	877.2	18.3%

ДЭХ үйлдвэрлэл			Өөрчлөлт	
2019 он	2020 он	2021 он	Биет	Хувь
11,924.5	13,889.9	15,044.0	1,154.1	8.3%

Тайлбар:

Бусад аймаг гэдэгт Эрчим хүчний зохицуулах хорооноос тусгай зөвшөөрөлтэй дулаан үйлдвэрлэх, түгээх хангах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид буюу аймгийн төв, төвлөрсөн сум суурин газарт үйл ажиллагаа явуулж байгаа дулааны станц хамрагдана.

АНЗЗ гэдэгт Эрчим хүчний тухай хуулийн дагуу аймаг, нийслэлийн зохицуулах зөвлөлөөс дулаан үйлдвэрлэх, түгээх, хангах тусгай зөвшөөрөлтэй хэсэгчилсэн халаалтын зуухнууд хамрагдана.

ДОТООД ХЭРЭГЦЭЭНИЙ ЦАХИЛГААН ЭРЧИМ ХҮЧ

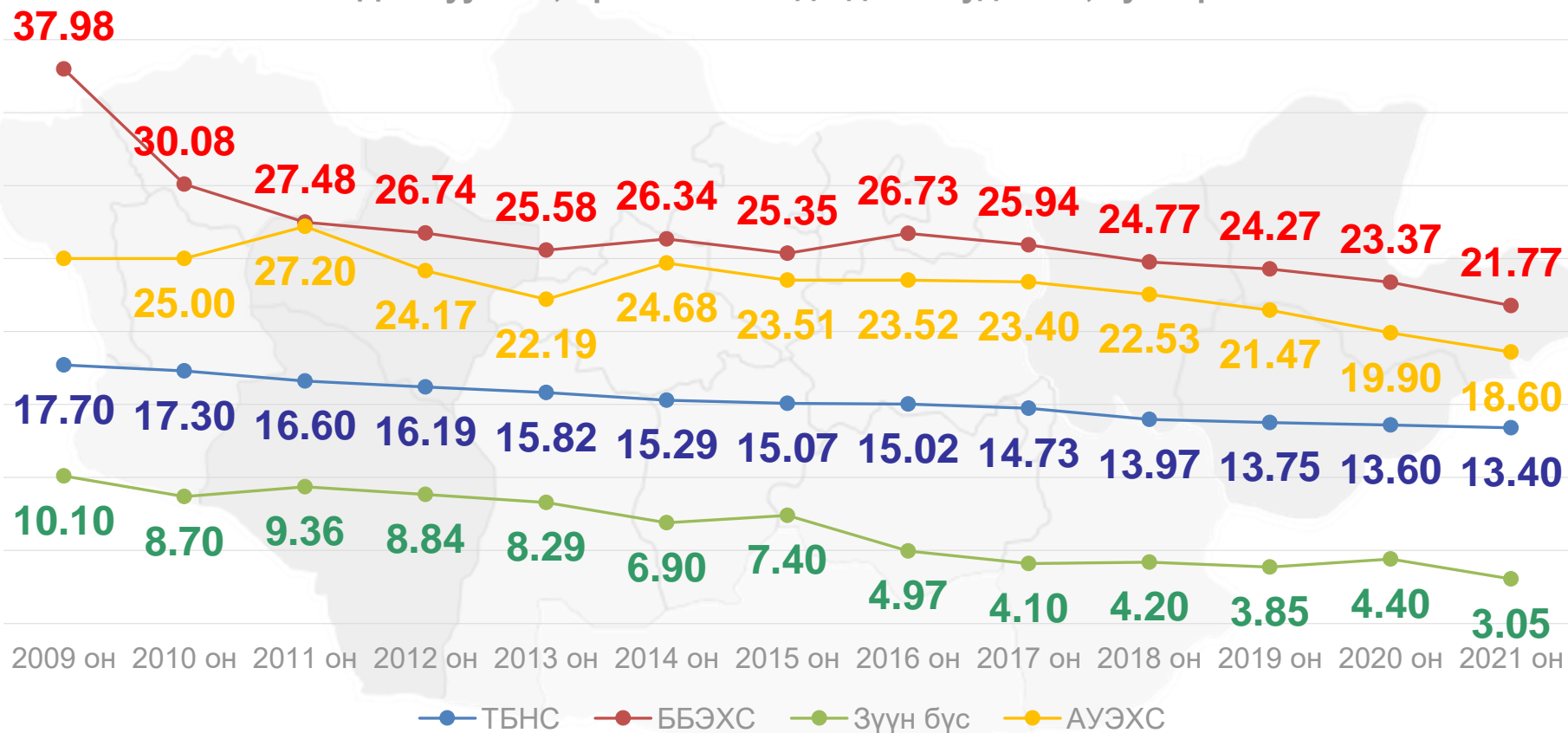
ТЗЭ	ЦЭХ үйлдвэрлэлт, сая кВт.ц			Өөрч. /өм. оноос/ хувиар	ДХЦЭХ, сая кВт.ц			Өөрч. /өм. оноос/ хувиар	ДХЦЭХ-ний эзлэх хувь			Өөрч. /өм. оноос/ нэгжээр
	2019 он	2020 он	2021 он		2019 он	2020 он	2021 он		2019 он	2020 он	2021 он	
ДЦС-2	158.9	155.2	153.8	-0.9%	20.0	19.0	18.5	-2.9%	12.6%	12.3%	12.0%	-0.3%
ДЦС-3	1,054.3	1,050.1	1,109.2	5.6%	173.3	177.1	181.6	2.6%	16.4%	16.9%	16.4%	-0.5%
ДЦС-4	3,972.7	4,110.3	4,538.7	10.4%	480.1	482.5	509.8	5.7%	12.1%	11.7%	11.2%	-0.5%
ДДЦС	310.3	346.8	332.2	-4.2%	50.8	54.5	51.3	-5.8%	16.4%	15.7%	15.4%	-0.3%
ЭДЦС	163.4	158.2	271.0	71.3%	29.7	29.2	40.3	37.8%	18.2%	18.5%	14.9%	-3.6%
ЭҮДЦС	320.8	302.0	335.6	11.1%	57.3	47.5	48.2	1.5%	17.9%	15.7%	14.4%	-1.4%
УХДЦС	115.6	104.7	100.0	-4.4%	11.7	9.6	9.9	3.2%	10.1%	9.2%	9.9%	0.7%
ТБНС	6,096.0	6,227.3	6,840.6	9.8%	822.9	819.4	859.6	4.9%	13.5%	13.2%	12.6%	-0.6%
ДэдЦС	12.7	32.4	23.3	-27.9%	5.1	8.2	7.2	-12.8%	39.8%	25.4%	30.7%	5.3%
ДБЭХС	237.9	234.0	245.6	5.0%	32.4	32.6	33.6	3.3%	13.6%	13.9%	13.7%	-0.2%
Бусад бүс	250.6	266.4	268.9	1.0%	37.5	40.8	40.8	0.1%	15.0%	15.3%	15.2%	-0.1%
Нийт	6,346.6	6,493.6	7,109.6	9.5%	860.4	860.2	900.4	4.7%	13.6%	13.2%	12.7%	-0.6%

ДЦС-уудын дотоод хэрэгцээний ЦЭХ-ний хэмжээ **0.6** нэгжээр буурсан.

ЦАХИЛГААН ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ДАМЖУУЛАЛТ, ТҮГЭЭЛТИЙН АЛДАГДАЛ

Дамжуулалт, түгээлтийн алдагдлын судалгаа, хувиар

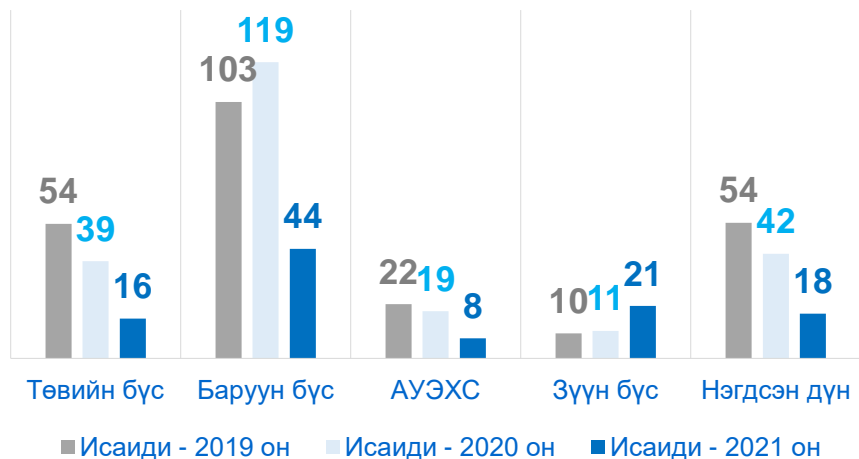

- Дамжуулалт, түгээлтийн алдагдал төвийн бүсийн нэгдсэн сүлжээнд **0.2** нэгжээр,
- Баруун бүсийн нэгдсэн сүлжээнд **1.6** нэгжээр,
- Алтай-Улиастайн нэгдсэн сүлжээнд **1.3** нэгжээр,
- Зүүн бүсийн нэгдсэн сүлжээнд **1.35** нэгжээр тус тус буурсан.

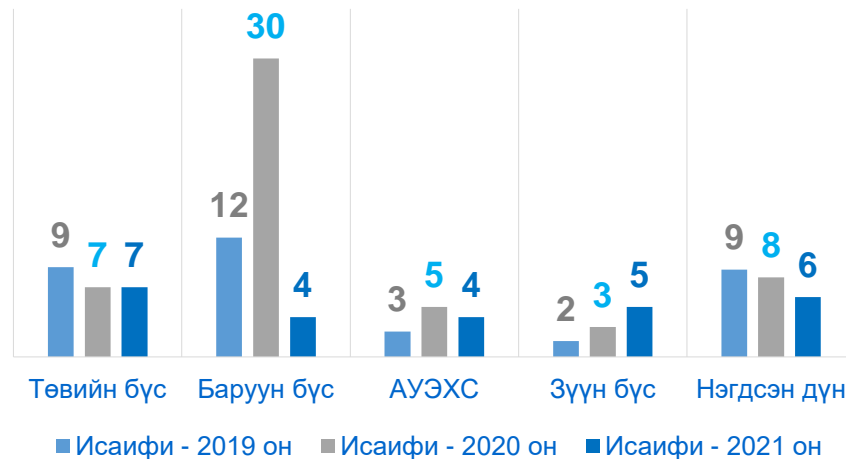

ЦАХИЛГААН ХАНГАМЖИЙН НАЙДВАРТАЙ БАЙДАЛ

Нэг хэрэглэгчид ногдох тасалдлын үргэлжлэх хугацаа Исаиди /цаг/

Нэг хэрэглэгчид ногдох тасалдлын тоо Исаифи /тоо/

Тасарсан хэрэглэгчийн тасралтын дундаж хугацааны индекс Икаиди /минут/

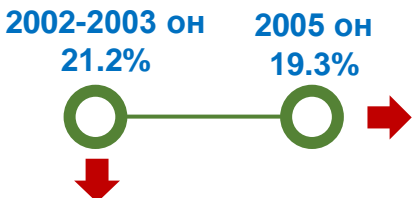
Нэг хэрэглэгчид ногдох тасалдлын үргэлжлэх хугацаа **24** цагаар, салбарын хэмжээнд нэг хэрэглэгчид тасалдлын давтамж **2**-оор, тасралтын дундаж хугацааны индекс **2**-оор тус тус буурсан байна.

3 | САЛБАРЫН ТАРИФЫН ЗОХИЦУУЛАЛТ, САНХҮҮ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮР ДҮН

ХЭРЭГЛЭГЧИЙН ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТАРИФЫН ЗОХИЦУУЛАЛТ

Ахуйн хэрэглэгчийн цагийн ялгаварт тариф 3 байсныг 2 болгох

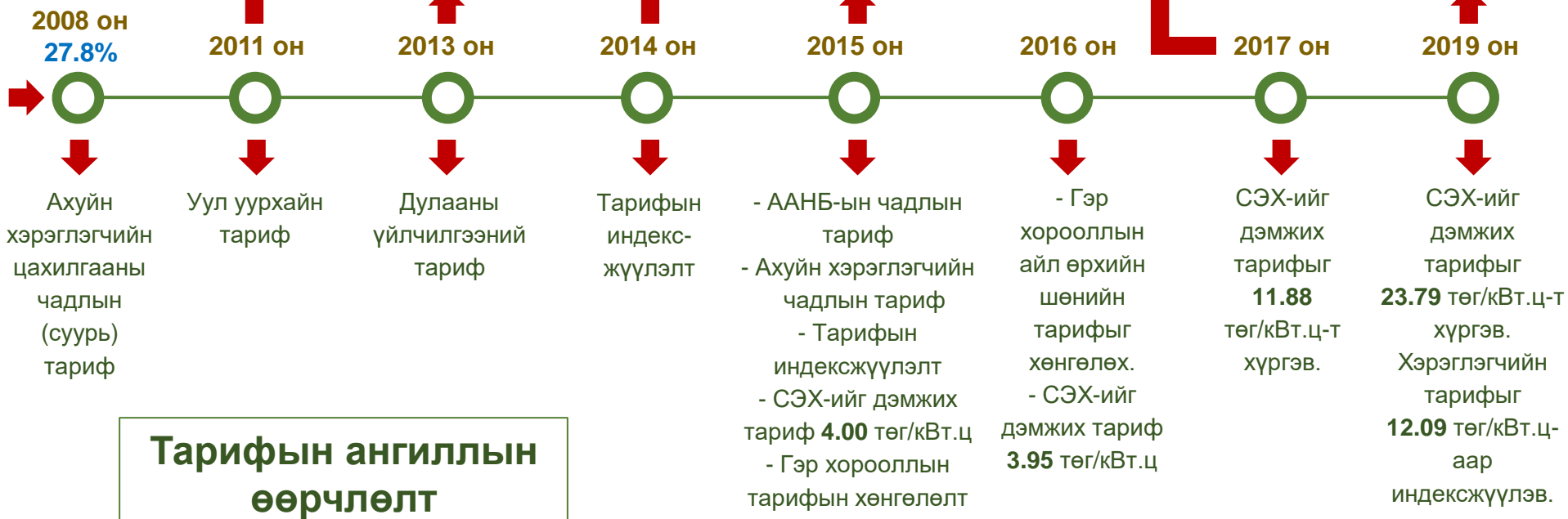
Төв, Зүүн бүс
Цахилгаан: 9.5-12.5%
Дулаан: 12.2%

Төв, Зүүн, Өмнөд, АУ бүс
Цахилгаан: 16.1-21.3%
Дулаан: 15.2-17.2%

Баруун бүс
Цахилгаан: 38.0-68.4%

Тарифт өөрчлөлт оруулсан хувь хэмжээ

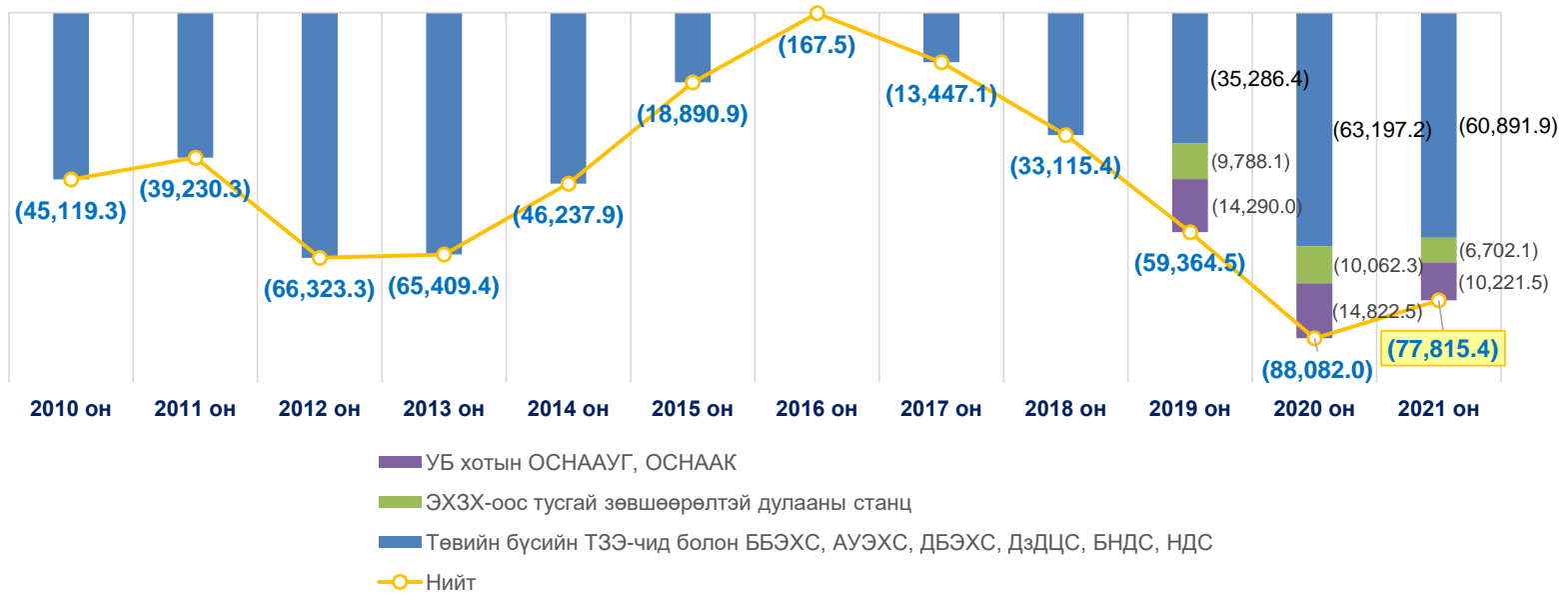
Төв, Өмнөд бүс
Цахилгаан: 5.5%

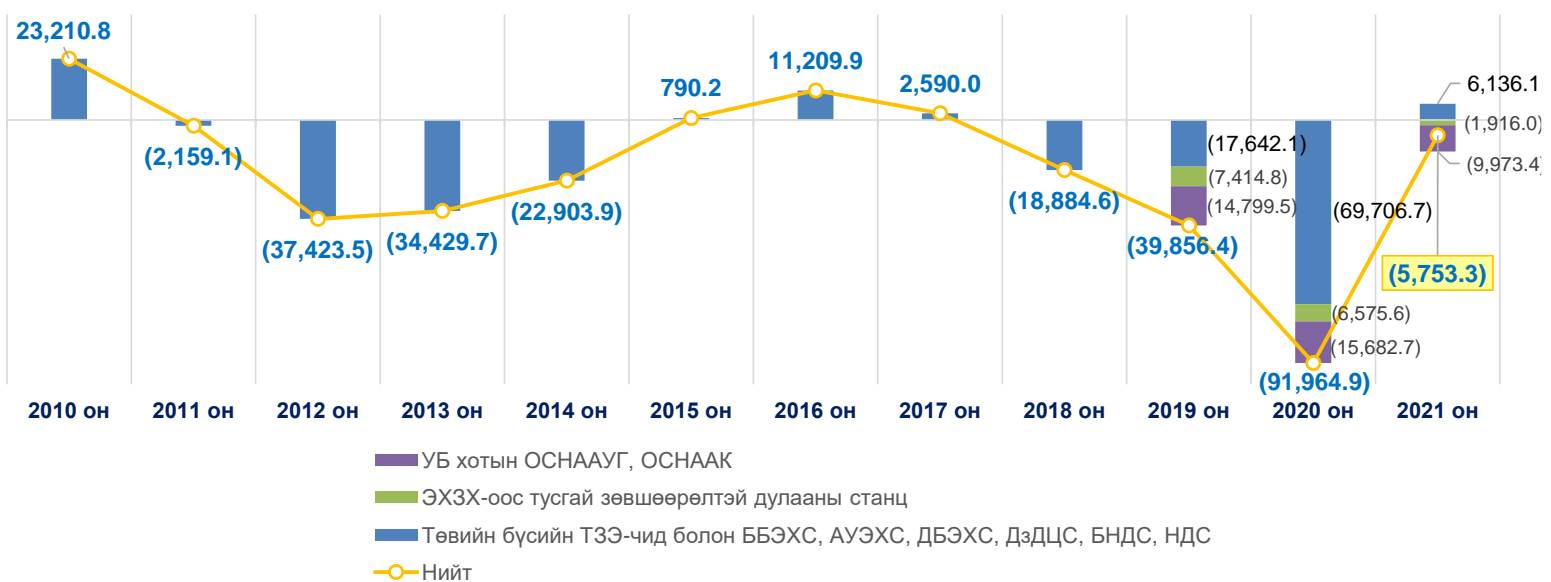

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ САЛБАРЫН АШИГ, АЛДАГДАЛ /нэгдсэн дүн/

ТЗЭ-дийн үйл ажиллагааны ашиг, алдагдлын судалгаа, сая төгрөг

ТЗЭ-дийн татварын дараах ашиг, алдагдлын судалгаа, сая төгрөг

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ САЛБАРЫН ОРЛОГО, ЗАРДАЛ

Эрчим хүчний ТЗЭ-дийн **үйл ажиллагааны зардлын** өөрчлөлт, тэрбум төгрөг

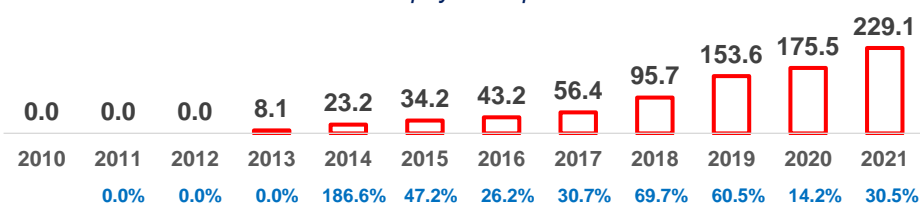

Аймаг нийслэлийн зохицуулах зөвлөлөөс тусгай зөвшөөрөлтэй дулаан түгээх, хангах ТЗЭ-дийн борлуулалтын орлогыг тооцоход **1,538.8 тэрбум төгрөгийн** борлуулалтын орлоготой байна.

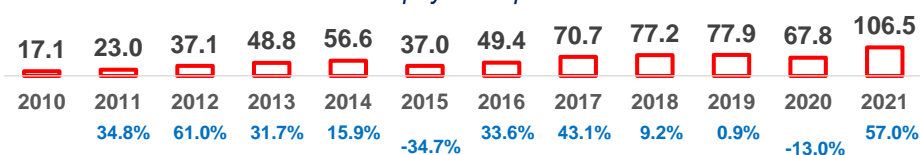
Эрчим хүчний ТЗЭ-дийн **үйл ажиллагааны зардлын** өөрчлөлт, тэрбум төгрөг

СЭХ болон бусад эх үүсгүүрийн төлбөрийн өөрчлөлт, тэрбум төгрөг

Импортын ЦЭХ-ний төлбөрийн өөрчлөлт, тэрбум төгрөг

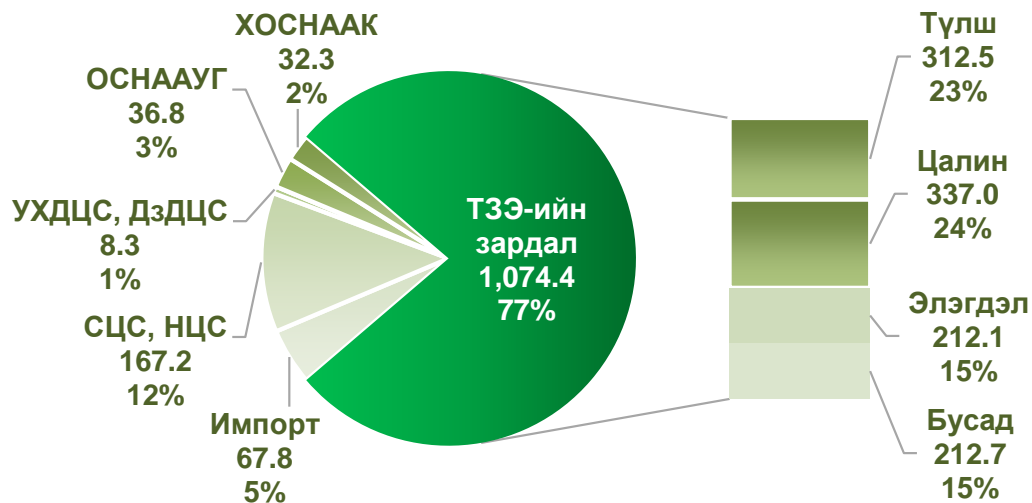

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ САЛБАРЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН БҮТЭЦ

2020 оны зардлын бүтэц, *тэрбум төгрөг*

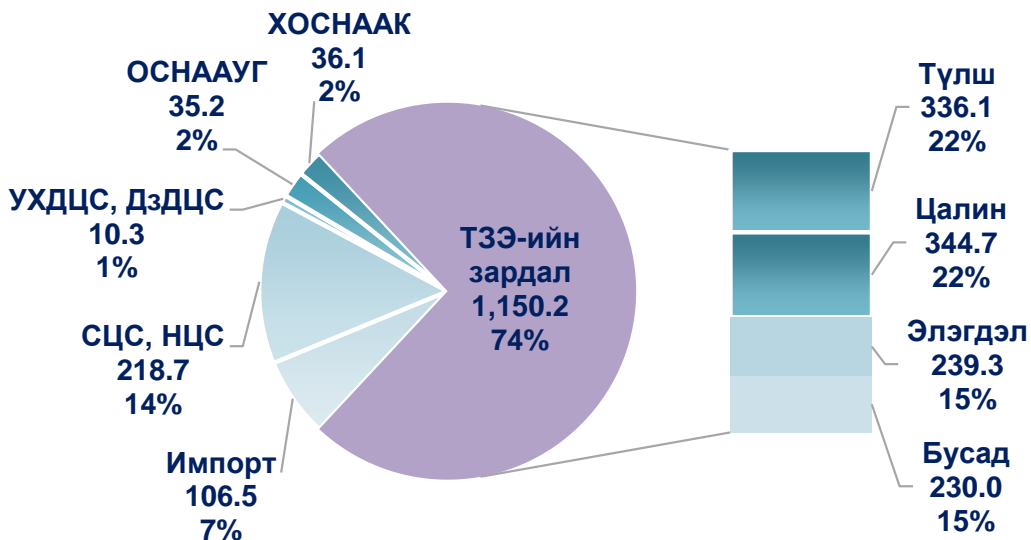
ДЦС, ЦДҮС, цахилгаан түгээх, хангах ТЗЭ-дийн **2020 оны** зардлын бүтцийг авч үзвэл:

Түлш	29.1 хувь
Цалин, шимтгэл	31.4 хувь
Элэгдэл	19.7 хувь
Бусад зардал	19.8 хувь

2021 оны зардлын бүтэц, *тэрбум төгрөг*

ДЦС, ЦДҮС, цахилгаан түгээх, хангах ТЗЭ-дийн **2021 оны** зардлын бүтцийг авч үзвэл:

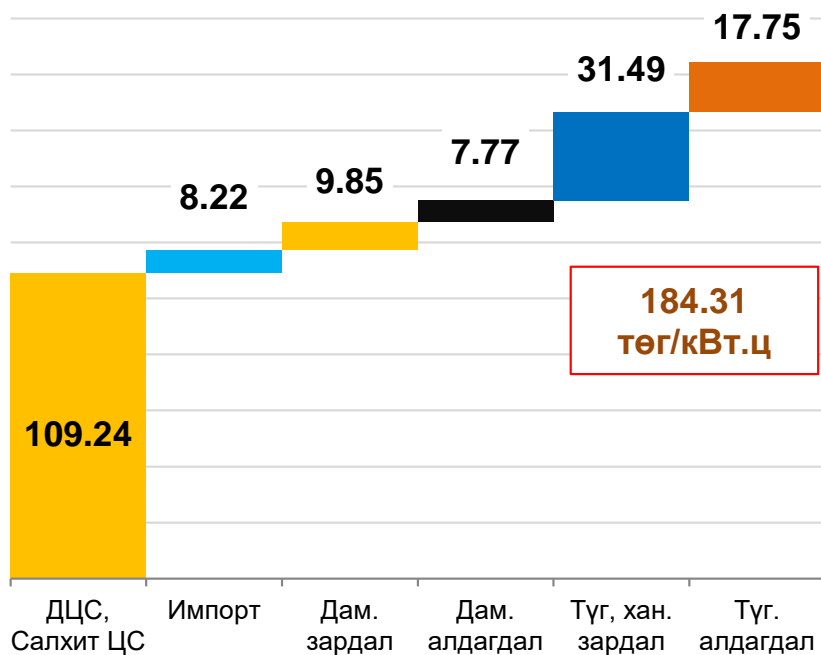
Түлш	29.2 хувь
Цалин, шимтгэл	30.0 хувь
Элэгдэл	20.8 хувь
Бусад зардал	20.0 хувь

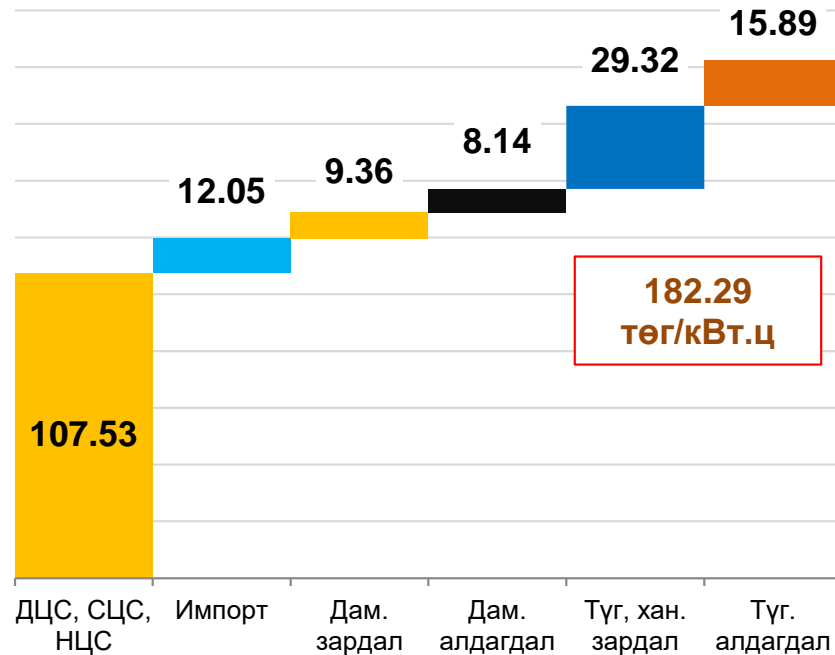

ТӨВИЙН БҮСИЙН ЦАХИЛГААН ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ НЭГЖИЙН ӨРТӨГ

Цахилгааны нэгжийн өртөг
/2020 оны гүйцэтгэлээр/, төг/кВт.ц

Цахилгааны нэгжийн өртөг
/2021 оны гүйцэтгэлээр/, төг/кВт.ц

АХУЙН ХЭРЭГЛЭГЧДЭД ҮЗҮҮЛЖ БАЙГАА ТАРИФЫН ЗӨРҮҮ БУЮУ ХӨНГӨЛӨЛТ

ЦЭХ-ний тарифын хөнгөлөлт

Бүс	Дундаж үнэ, төг/кВт.ц	Нэгжийн өртөг, төг/кВт.ц	Ахуйн хэрэглэгчдэд үзүүлж байгаа хөнгөлөлт, сая төгрөг
Төвийн бүс	141.32	179.86	73,110.2
Баруун бүс	131.96	273.94	13,323.9
Дорнод бүс	124.60	169.21	2,697.4
Алтай-Улиастай	144.94	208.95	2,688.1
Өмнөд бүс	146.43	220.76	3,339.7
Нийт			95,159.3

Өрхийн дундаж хэрэглээг **220 кВт.ц** гэж үзвэл:

Нэг өрх сардаа: $150 \text{ кВт.ц} * (179.86 \text{ төг/кВт.ц} - 134.28 \text{ төг/кВт.ц}) = 6,836.3 \text{ төг}$
 $(220 \text{ кВт.ц} - 150 \text{ кВт.ц}) * (179.86 \text{ төг/кВт.ц} - 154.08) = 1,804.3 \text{ төг}$

Суурь хураамж: - 2,000.0 төг

Нийт хөнгөлөлт: 6,640.6 төг

Нийт хөнгөлөлт (НӨАТ-тай): 7,304.7 төг

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ КОМПАНИУДЫН 2021 ОНД УЛСЫН ТӨСӨВТ ТӨЛСӨН ТАТВАР, ШИМТГЭЛ

Төрөл	2021 он
Хувь хүний орлогын албан татвар	31,440.5
ААН-ийн орлогын албан татвар	8,500.1
Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар	324,896.0
Бусад татвар	46,769.1
Нийгмийн даатгалын шимтгэл	103,503.7
Дүн	515,109.3

2021 онд **134** эрчим хүчний тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид татвар, шимтгэлд **515.1** тэрбум төгрөг төлсөн байна.

ЦАХИЛГААН ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ХЭРЭГЛЭГЧДИЙН ТОО

ББЭХС

ААНБ 3,641
Айл өрх 42,102
Нийт 45,743

ТБНС

ААНБ 46,338
Айл өрх 589,346
Нийт 635,684

АУЭХС

ААНБ 2,143
Айл өрх 21,496
Нийт 23,639

ДБЭХС

ААНБ 2,230
Айл өрх 26,005
Нийт 28,235

ӨБЭХС

ААНБ 2,846
Айл өрх 16,058
Нийт 18,904

2020 он

729,171

2021 он

752,205

Өөрчлөлт

23,034

ДУЛААНЫ ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ХЭРЭГЛЭГЧДИЙН ТОО

Хот	ҮААНБ		Айл өрх		Нийт	
	2020 он	2021 он	2020 он	2021 он	2020 он	2021 он
Улаанбаатар	18,049	18,659	250,033	253,926	268,082	272,585
Эрдэнэт	1,548	1,706	13,417	14,228	14,965	15,934
Дархан	1,658	1,536	14,150	14,512	15,808	16,048
Дорнод	678	897	6,800	7,064	7,478	7,961
Даланзадгад	280	245	1,243	1,439	1,523	1,684
Орон нутаг	7,363	7,175	55,123	55,471	62,486	62,646
Дүн	29,576	30,218	340,766	346,640	370,342	376,858

ААНБ

30,218

Айл өрх

346,640

Нийт

376,858

ЭРЧИМ ХҮЧ ХЭМНЭЛТИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ, ХЭРЭГЖИЛТ

Эрчим хүч хэмнэлтийн тухай хууль
2015 оны 11 сарын 26-нд батлагдсан.

Төрийн байгууллага

Мэргэжлийн үйлчилгээ

Хэрэглэгч

АЛБАДЛАГА,
УРАМШУУЛАЛ

- Төрийн бодлого, хууль;
- Дүрэм, журам;
- Норм, стандарт.

ЗОРИЛТОТ БҮЛЭГ

- Үүрэг хүлээсэн хэрэглэгч
  - Эрчим хүчний салбар
  - Аж үйлдвэрийн салбар
  - Барилгын салбар
- Бусад хэрэглэгч

ЭРЧИМ ХҮЧ ХЭМНЭЛТИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ, ХЭРЭГЖИЛТ /үргэлжлэл/

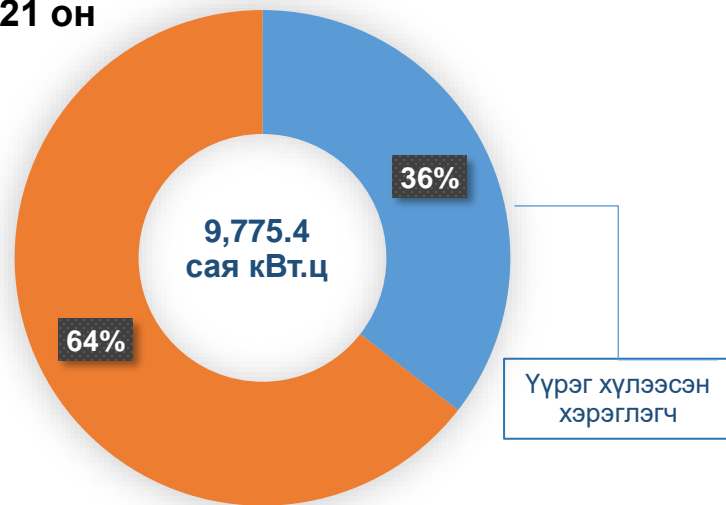
ЭРЧИМ ХҮЧ ХЭМНЭЛТИЙН ТУХАЙ ХУУЛИАР

- 1 Эрчим хүч хэмнэлтийн талаарх төрийн бодлого, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх ажлыг Улсын хэмжээнд зохион байгуулах, эрх зүйн зохицуулалтыг сайжруулах санал -
- 2 Үүрэг хүлээсэн хэрэглэгчдийг тодорхойлж бүртгэх, мэдээ тайлан авч, эрчим хүчийг хэмнэхэд чиглэсэн ажил, арга хэмжээг мэргэжлийн арга зүйгээр хангах;
- 3 Эрчим хүчний аудитор, Эрчим хүч хэмнэлтийн менежерийг бэлтгэх, мэргэшүүлэх, эрчим хүч хэмнэлтийн мэргэжлийн байгууллагуудад магадлан итгэмжлэл олгох;
- 4 Эрчим хүчийг хэмнэх, үр ашигтай хэрэглээний мэдээллийн систем хөгжүүлэх, нийтэд сурталчлах, танин мэдүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

- Эрчим хүчний хэмнэлтийн хуультай 62 улс;
- Хэмнэлтийн бодлого, хөтөлбөртэй 51 улс;
- Эрчим хүчний хэмнэлтийн байгууллага 56 улс;
- Яам болон бусад байгууллагатай хамтарсан 75 улс.

2021 он

ЭРЧИМ ХҮЧ ХЭМНЭЛТИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ, ХЭРЭГЖИЛТ /үргэлжлэл/

Үүрэг хүлээсэн хэрэглэгчдийн тооцоогоор гарсан хэмнэлт:

2018 оны тайланд:

2019 оны тайланд:

2020 оны тайланд:

2021 оны тайланд:

51.7 сая кВт.ц буюу

8.5 тэрбум төгрөг

67.7 сая кВт.ц буюу

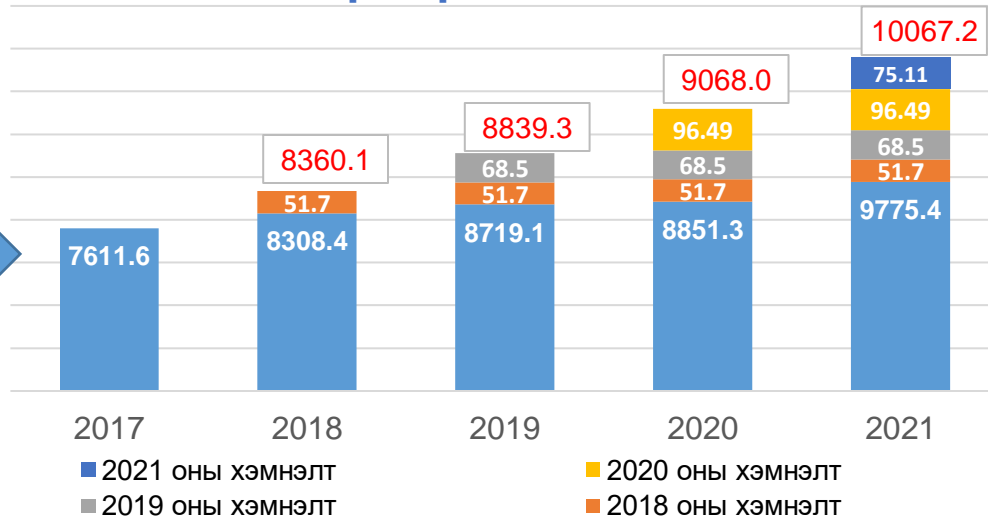
11.2 тэрбум төгрөг

98.1 сая кВт.ц буюу

16.2 тэрбум төгрөг

76.2 сая кВт.ц буюу

13.3 тэрбум төгрөг

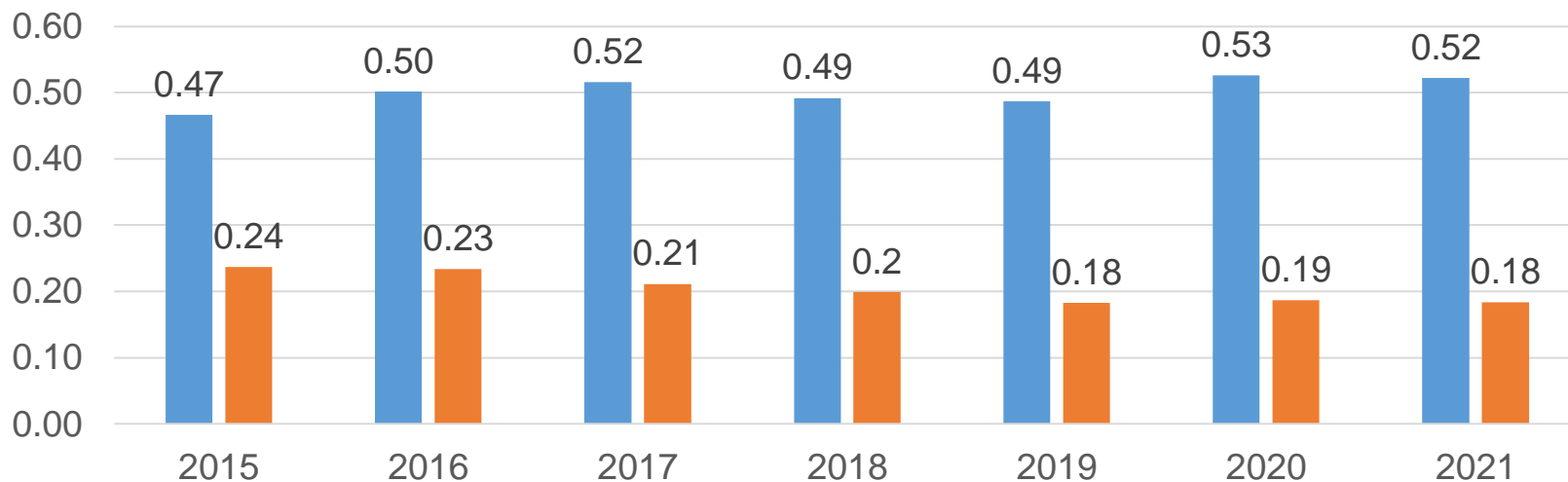

Монгол Улсын цахилгаан эрчим хүчний эрчимжилт

ДНБ-д ногдох цахилгаан эрчим хүчний хэрэглээ

■ кВт.ц/1000₮

■ кВт.ц/\$

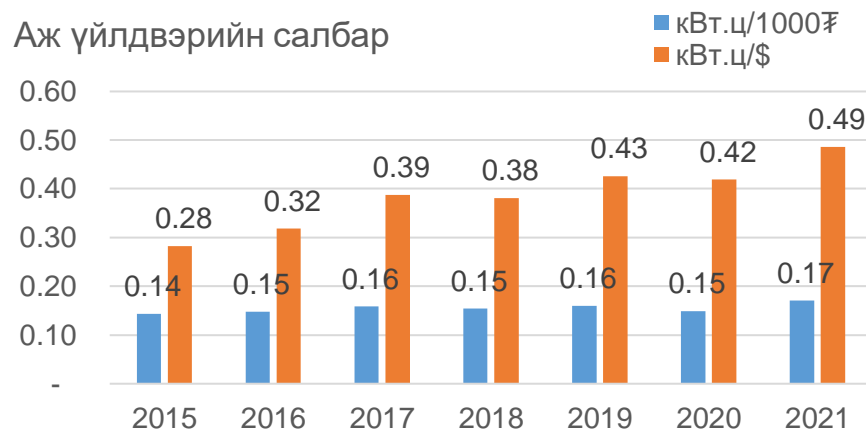

Монгол Улсын цахилгаан эрчим хүчний эрчимжилт

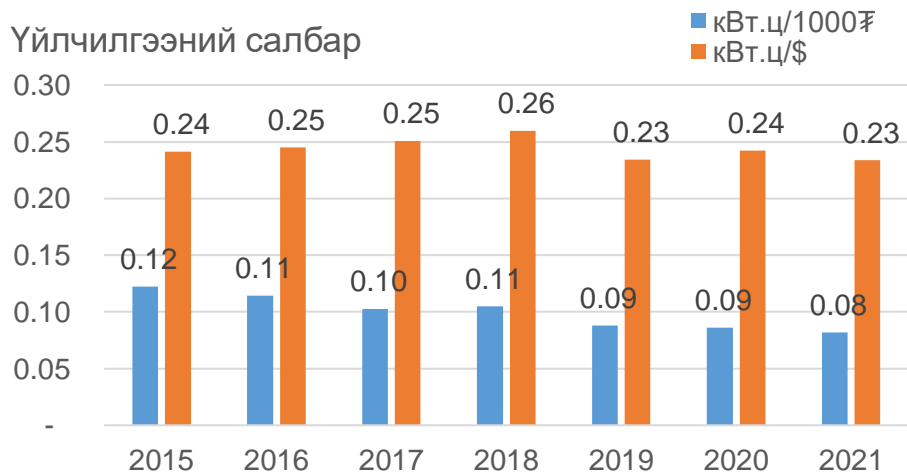
Уул уурхай, олборлолтын салбар*

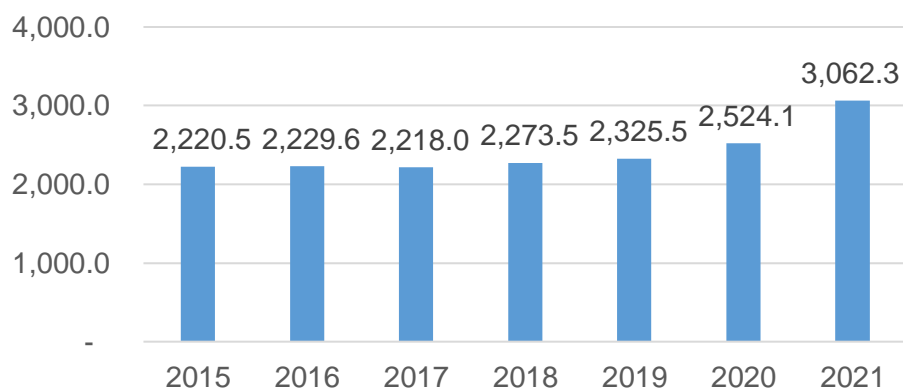
Аж үйлдвэрийн салбар

Үйлчилгээний салбар

Өрхийн цахилгаан эрчим хүчний хэрэглээ*

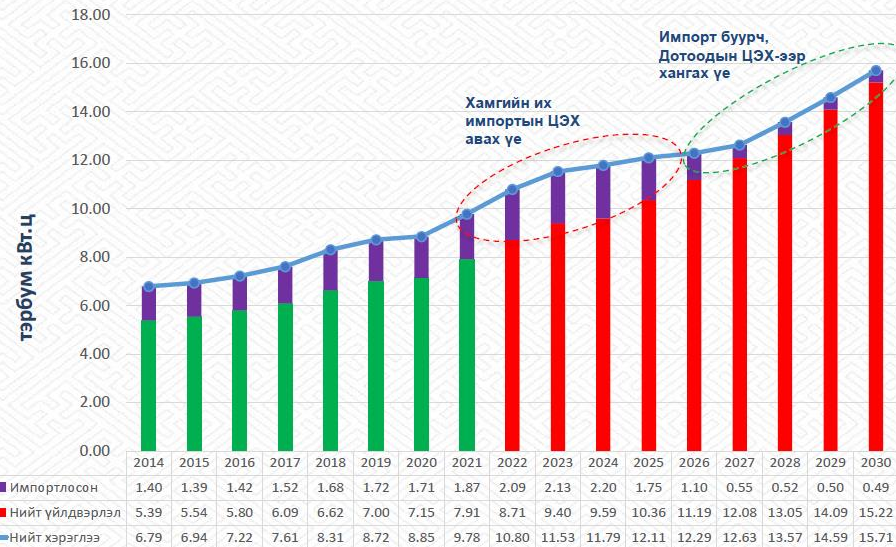
ШИНЭ СЭРГЭЛТИЙН БОДЛОГО -- ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ САЛБАР

СИСТЕМИЙН ЦАХИЛГААН ЧАДЛЫН БАЛАНС, 2030 он хүртэл

ЦАХИЛГААН ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, ИМПОРТ, ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ТААЦ, /2030 он хүртэл/

Нийт ЦЭХ-ний хэрэглээ, тэрбум кВт.ц

2022 – 2025 онуудад эрчим хүчний эх үүсвэрийн дутагдалтай, чадлын хязгаарлалттай ажиллахаар байна.

ШИНЭ СЭРГЭЛТИЙН БОДЛОГО -- ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ САЛБАР

ХӨГЖЛИЙН 22 ТӨСӨЛД, **14,9 ИХ НАЯД** ТӨГРӨГНИЙ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ ШААРДЛАГАТАЙ

6

ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН
СТАНЦУУДЫН ХҮЧИН
ЧАДЛЫГ ӨРГӨТГӨХ
ТӨСЛҮҮД

ДЦС-3 **325 МВт**
ДЦС-2 **100 МВт**
ЧОЙБАЛСАН ДЦС **50 МВт**
АМГАЛАН ДС **116 МВт (100 Гкал/ц)**
ДЦС-4 УУРЫН ЗУУХ **500 тн/ц**
ХИЙН ЭХ ҮҮСВЭРҮҮД **219 МВт (185 Гкал/ц)**

НИЙТ: 4,233.0 тэрбум

5

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ШИНЭ
ЭХ ҮҮСВЭРҮҮД БАРИХ
ТӨСЛҮҮД

ТАВАНТОЛГОЙ ДЦС **450 МВт**
ЭРДЭНЭБҮРЭН УЦС **90 МВт**
ЭГИЙН ГОЛ УЦС **315 МВт /Судалгаа/**
БАГАХАНГАЙ ЦС **300 МВт**
БАГАНУУР ДЦС **400 МВт**

НИЙТ: 9,128.8 тэрбум

7

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ДЭД СТАНЦ,
ЦАХИЛГААН ДАМЖУУЛАХ
АГААРЫН ШУГАМ СҮЛЖЭЭНИЙ
ТӨСЛҮҮД

ЭРДЭНЭБҮРЭН-МЯНГАД-УЛИАСТАЙ **468 км**
ТАВАНТОЛГОЙ ДЦС-ОЮУТОЛГОЙ **167 км**
САЙНШАНД-ЦАГААНСУВАРГА **204 км**
БАГАНУУР-ЧИНГИС-ЧОЙБАЛСАН **518 км**
БАГАНУУР-ЧОЙР **188 км**
МАНДАЛГОВЬ-АРВАЙХЭЭР **287 км**
БАГАНУУР-НАЛАЙХ-УЛААНБААТАР **130 км**

НИЙТ: 1,280.7 тэрбум

4

БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ЭЭЛТЭЙ,
ШИНЖЛЭХ УХААН, ДЭВШИЛТЭД
ТЕХНОЛОГИД СУУРИЛСАН
ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТӨСЛҮҮД

ЦӨМИЙН ЭРЧИМ ХҮЧ
НОГООН УСТӨРӨГЧ
БАЙГАЛЫН ХИЙ
СЭРГЭЭГДЭХ ЭРЧИМ ХҮЧ,
Нар **35 МВт**, Салхи **15 МВт**

НИЙТ: 329.1 тэрбум

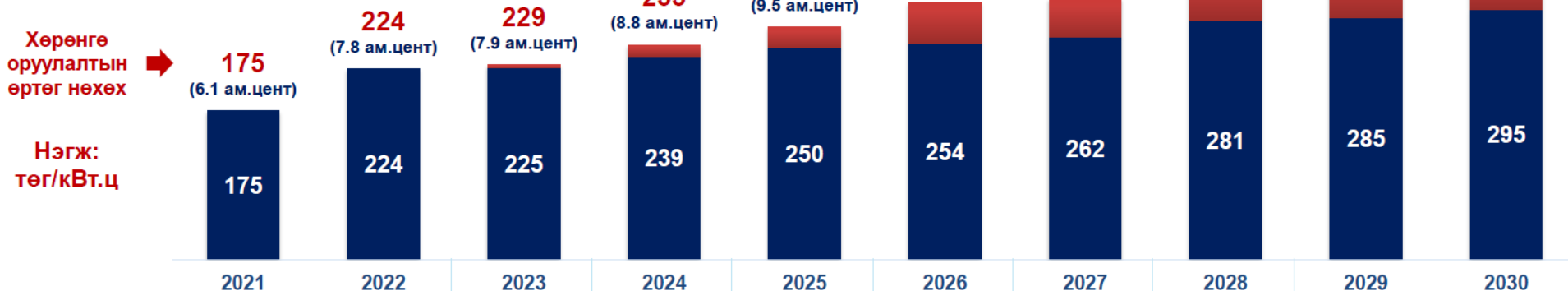

ШИНЭ СЭРГЭЛТИЙН БОДЛОГО -- ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ САЛБАР

“ШИНЭ СЭРГЭЛТИЙН БОДЛОГО”-Д ТУСГАГДСАН ТӨСЛҮҮДИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ, ЦААШИД БИЕ ДААЖ АЖИЛЛАХ БОЛОМЖИЙГ БҮРДҮҮЛЭХ

Алдагдалгүй ажиллах, шинэ төслүүдийг хэрэгжүүлэхэд:

- ✓ 2022-2023 онд **28** хувиар өөрчлөх,
- ✓ 2024 оноос индексжүүлэх.

Хөрөнгө оруулалтын өртөг нөхөх

Нэгж: төг/кВт.ц

ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦУУДЫН ХҮЧИН ЧАДЛЫГ ӨРГӨТГӨХ

10 жилийн хугацаатай, 7%-ийн хүүтэй ТӨСЛИЙН зээлээр

ШИНЭ ЭХ ҮҮСВЭРҮҮД

ЦЭХХХА гэрээний ГАРААНЫ ҮНИЙГ 6.3-7.0 ам.цент/кВт.ц-аар

ЦАХИЛГААН ДАМЖУУЛАХ АГААРЫН ШУГАМ

30 жилийн хугацаатай, 3 хүртэл хувийн хүүтэй ХӨНГӨЛӨЛТТЭЙ зээлээр

ДЦС-3
Эхний үе шат
50 МВт
Чойбалсан
ДЦС 50 МВт

Амгалан ДС
100 Гкал/ц

ДЦС-4
500т/ц
Уурын зуух

ДЦС-3
250 МВт
ДЦС-2
100 МВт

Тавантолгой ДЦС
(блок 1)
150 МВт

Тавантолгой ДЦС (блок 2)
150 МВт
Багануур ДЦС 400 МВт

Тавантолгой ДЦС
(блок 3)
150 МВт

Бөөрөлжүүт ДЦС
300 МВт

Хуримтлуур
160 МВт.ц

Тавантолгой-Оюутолгой
167 км
Чойр-Сайншанд
220 км

Эрдэнэ-бүрэн-Мянгад-Улиастай
468 км

Сайншанд-Цагаансуварга 204 км
Багануур-Чингис-Чойбалсан 518 км
Багануур-Чойр 200 км
Мандалговь-Арвайхээр 287 км
Багануур-Налай-Улаанбаатар 140 км

АНХААРАЛ ХАНДУУЛСАНД
БАЯРЛАЛАА

